

BRAZILIA

Cea mai mare tara din America de Sud, formata din 23 state federale si singura de limba portugheza.

În partea central-estica a Americii de Sud cu deschidere la Oceanul Atlantic (7400 km²). Tarmurile sunt scaldate de curenti calzi, fara prea mare influenta climatica. În vest, frontiera ajunge aproape de Muntii Anzi. Partea nordica ocupa bazinul Amazonului.

Este a cincea tara din lume (dupa Rusia, Canada, China, S.U.A.) si are suprafata de 8 511 965 km² (aproape cât Europa si jumatate din America de Sud).

În N - Guyana Franceza, Surinam, Guyana si Venezuela, în N-V - Columbia, în V - Peru, în S-V - Bolivia, Paraguay si Argentina, în S - Uruguay, iar in E - Oceanul Atlantic.

Are 153 332 000 loc., 18 loc./km², 75% din populatie este urbana si se vorbeste limba portugheza.

Tarmul atlantic este în general jos si putin fragmentat, cu exceptia marelui estuar al Amazonului, unde apar si foarte multe insule, cea mai mare fiind Marajo. La sud de Capul Rocco si Capul Branco, linia de tarm este mai articulata si mai înalta, cu numeroase porturi (Recife, Salvador, Rio de Janeiro, Santos, Porto Alegre). În largul oceanului se gaseste insula Trinidad.

Reliful are altitudini medii joase, aproape 2/3 fiind sub 300 m. Domina doua tipuri majore: podisurile si câmpiile. Podisul Braziliei ocupa partea central-estica, cu o altitudine medie de 800 m. În vestul sau se individualizeaza Podisul Mato Grosso (media de 800 m), iar în sud, de-a lungul coastei Atlanticului, sunt culmi mai înalte (pâna la

2 800 m), ca Serra do Mar, Serra Espinaco. La nord de fluviul Amazon, Brazilia ocupa putin si din Podisul Guianelor, cu vârful cel mai înalt din toata tara, Pico de Neblina (3 014 m).

A doua categorie de relief cuprinde Câmpia Amazonului (peste 50% din teritoriul Braziliei), întinzându-se si prin vestul Podisului Mato Grosso, unde face jonctiunea (peste Bolivia si Paraguay) cu Câmpia Parana-Paraguay.

Clima are urmatoarele tipuri: ecuatoriala (în Bazinul Amazonului), subecuatoriala (la nord si zona ecuatoriala a Amazonului), semiarida calda (în N-E) si temperat calda (în sud).

Fluviile principale sunt Amazonul (cu afluenti foarte mari: Rio Negro, Yapura, Tapajos, Madeira s.a.), Sao Francisco (cu o cascada ce îi împarte cursul navigabil în doua sectoare) si Parana care trece în Argentina. Râurile Podisului Braziliei dispun de cascade si de un mare potential energetic.

Vegetatia este dominata în nord de padurea ecuatoriala numita aici selvas (ocupa 1/3 din padurile lumii si produce o mare parte din oxigenul atmosferei). Pe platouri se dezvoltă vegetatia de savana si stepa, cu ierburi înalte sau scunde, cu tufisuri si arbori rari, ale caror radacini ajung pâna la 20 m adâncime. Aceste asociatii poarta diferite denumiri: campos (în sud, acum cu plantatii de cafea, bumbac, fructe sau cu pasuni), sertao (la N-E de campos, cu vegetatia mai xerofila - cactusi mari, arbusti spinosi), caatinga (cu arbori mici, ale caror frunze cad în anotimpul arid).

În Brazilia domina albi (60%) proveniti din portughezi, spanioli, italieni, germani s.a. Urmeaza metisii (30%), negrii (6%), amerindienii (2%) si mulatrii (1,8%). Peste 80% din populatie locuieste în fâsia atlantica, mai ales în sud-est. Jumatate din teritoriu are o densitate sub 1 loc./km², cu precadere în Amazonia si în Podisul Mato Grosso. Aici exista grupuri etnice specifice.

Sub aspect religios, 88% sun catolici, apoi protestanti, ortodocsi s.a. 75% din populatie traieste la oras, dar multi în arealele periferice, sarace.

Principalele orase sunt situate în est: Sao Paulo (15,2 milioane

loc.), Rio de Janeiro (10,2 mil.), Salvador (92,1 mil.), Brasilia (1,8 mil.) s.a. Este vestit în lume Carnavalul de la Rio care are loc de Lasata Secului.

Brazilia este a opta putere economica a lumii, desi înca dependenta de economia S.U.A. si de cea europeana. Totodata, Brazilia a acumulat numeroase datorii externe.

Agricultura este de tip latifundiar. Se practica monocultura, cu productii pentru export, ce duc la secatuirea solului. O alta cultura, pe spatii mari, este cea a arborilor de cauciuc, în special în Amazonia. Se mai cultiva cacao, porumb, orez, manioc, batate, fasole, oleaginoase, fructe tropicale (ananas, banane). Dispune de mult lemn (locul III pe Glob), cu specii deosebite, ca pinul de Parano.

La bovine (140 mil. capete), Brazilia detine locul I pe Glob. Se mai cresc ovine (21 mil. capete), porcine (33 mil. capete), caprine (12 mil. capete), cabaline. Pescuitul atinge 900 000 tone/an.

Resursele minerale sunt bogate: petrol, aur, diamante, sare, fier, nichel, uraniu, bauxita, tungsten, staniu. Se exporta mult fier si bauxita. Brazilia are numeroase hidrocentrale (acopera 70% din necesarul intern).

Industria s-a dezvoltat mai ales cu capital strain, dominant din S.U.A. Periodic au existat cresteri si recesiuni. Brazilia are siderurgie, metalurgie neferoasa, masini, aeronautica, dispune de numeroase santiere navale, industrie textila si alimentara. Se importa unele produse alimentare, petrolifere si se exporta cafea, fier, zahar, cacao, lemn, ulei vegetal, tutun, pielarie etc.

Turismul este impulsionat de potentialul reprezentat de plajele Atlanticului si de arealul Rio de Janeiro, în special în perioada de carnaval.

Caile de comunicatii se bazeaza mult pe reseaua fluviala, reprezentata în special prin Amazon si aflentii sai. Brazilia dispune si de flota oceanica. Soselele au o lungime de peste 400 000 km, între care se numara si Transamazonia. Caile ferate sunt mai putine (30 000 km) si domina în ariile industriale. Traficul aerian este intens, Brazilia dispunând de peste 20 de aeroporturi.

Regiunea de sud-est si de sud este cea mai dezvoltata. Se compune din doua subregiuni:

Triungiul Belo Horizonte - Rio de Janeiro - Sao Paulo reprezinta inima economica si politica a tarii. În cadrul sau, statul federal Minas Gerais este cel mai puternic industrializat, fiind loc de convergenta între nordul sarac si susul bogat, între litoralul suprapopulat si interiorul Braziliei, încă neexploatat. Aici s-a dezvoltat mult industria mecanica si textila. Sao Paulo este primul oras al Americii de Sud, populat de urmasii europenilor si ai celor din Orientul Apropiat. În centura verde a metropolei s-au asezat multi japonezi. Sao Paulo a prosperat pe baza productiei de cafea si detine astazi 4/5 din productia industrială a Braziliei. Are, totodata, numeroase orase-satelit.

Subregiunea sudica este localizata în climat temperat, cu paduri de pin si savane care fac trecerea spre pampa argentiniana. Portughezii au parasit în trecut majoritatea acestor locuri, apoi au fost colonizate, în sec. al XIX-lea, de imigranti germani, urmati de italieni, polonezi s.a. Domina cresterea vitelor pentru carne, a porcilor, cultura orezului si vita-de-vie.

Regiunea central-vestica a cunoscut o crestere progresiva a populatiei si o integrare economica dupa înfiintarea noii capitale, Brasilia.

Regiunea centrala prezinta conditii dificile de mediu (mai ales în Moto Grosso). În prezent, se remarca o usoara tendinta de crestere a populatiei, regiunea fiind pusa în valoare agricol si minier.

Regiunea amazoniana cuprinde nordul Braziliei (40% din tara, dar are numai 15 mil. loc.). Se caracterizeaza prin ploii, caldura si padure. Nu se preteaza pentru agricultura; exista totusi plantatii de cauciuc si palmier de cocos. Drumurile sunt greu de utilizat, iar exploatarile miniere dificil de realizat.

Regiunea de nord-est prezinta o fasie litorala, fertila si spre interior un climat semiarid. Aici s-au fixat primii colonisti si s-au facut primele plantatii de trestie de zahar, utilizând sclavi negri. Totodata, aici s-a introdus bumbacul si cafeaua. Cele mai mari suprafete se folosesc pentru cresterea animalelor. Aceasta regiune traverseaza o puternica criza economica.